Turkish Studies
International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/10 Summer 2015, p. 381-402
DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8321
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

YENİ KAMU YÖNETİMİ VE ETİK ANLAYIŞININ TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE KURUMSALLAŞMASI: KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU ÖRNEĞİ*

*Kadir Caner DOĞAN***

ÖZET

Dünyada 1980'li yıllardan sonra küreselleşme, neo-liberalizm ve yeni kamu yönetimi anlayışına bağlı olarak siyasi, ekonomik, hukuksal ve kültürel alanlarda çok önemli değişimler ve dönüşümler meydana gelmiştir. Nitekim 1980 yılından sonra klasik kamu yönetimi, yeni kamu yönetimi hareketi olarak adlandırılan anlayış tarafından birçok noktada eleştirilmiş ve bu anlayış, kamu yönetimi alanında büyük kabul görmüştür. Yeni kamu yönetiminin temel ilkeleri arasında; *"açıklık, hesap verebilirlik, demokratiklik, etkinlik ve verimlilik, yerinden yönetimcilik, özerklik ve etik değer ve ilkelerin yerleşmesi"* gibi konular yer almaktadır. Bu bağlamda yeni kamu yönetiminin temel ilkelerinden biri olan etik kural ve değerlerin yeni kamu dönemi ile önemi artmıştır. Türkiye'de de 1980 yılı sonrasında dünyadaki küreselleşmenin ve kapitalizmin yaşamış olduğu dönüşüme bağlı olarak dünya devletleri ile aynı düzeyde değişimler ve reformlar gerçekleşmiştir. Dolayısıyla Türk kamu yönetimi de bu değişimden etkilenerek esnek ve piyasa tabanlı olarak yeniden yapılandırılmaya çalışılmıştır. Bu değişim ve dönüşüm sürecinde Türk kamu yönetiminin önem verdiği ve uygulamaya koyduğu alanlardan biri de etik konusudur. Bu çalışmanın temel amacı da 1980'li yıllardan sonra yeni kamu yönetimi hareketi çerçevesinde, Türk kamu yönetiminin etik konusunda verdiği mücadelenin, dönüşümün veya kurumsallaşma düzeyinin 2004 tarihli bir yasal düzenlemeye bağlı olarak kurulan "Kamu Görevlileri Etik Kurulu" üzerinden değerlendirilmesidir. Bu bağlamda çalışma, esas olarak Türkiye'de yeni kamu yönetimi ve etik arasındaki ilişkiyi "Kamu Görevlileri Etik Kurulu" ile örneklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Yeni Kamu Yönetimi, Etik, Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Türkiye.

---

* **Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.**

** Yrd. Doç. Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F., Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, El-mek: kadircanerdogan@hotmail.com

THE INSTITUTIONALIZATION OF NEW PUBLIC MANAGEMENT AND ETHICS IN THE TURKISH PUBLIC ADMINISTRATION: THE CASE OF COUNCIL OF ETHICS FOR PUBLIC SERVICE

ABSTRACT

After the year 1980 in the world globalization, neo-liberalism and, the new public management approach depending on in the legal fields political, economic, and cultural very important changes and transformations have occurred. Indeed, the classical public administration after 1980 ıt has been criticized on many points by understanding the movement of so-called new public management and this approach has been widely accepted in the field of public administration. Among the main principles of the new public management; "openness, accountability, democratization, effectiveness and efficiency around the yönetimcilik, autonomy and ethical values and the principles of settlement" as the subject is located. In this context ethics and values which one of the basic principles of new public management, it has increased the importance of the new public era. Also Turkey after 1980, depending on that have lived the transformation that globalization and capitalism in the world on the same level with the world's governments changes and reforms have taken place. Therefore, the Turkish public administration is also affected by this change has attempted to restructure in a flexible and market-based. in this change and transformation process given the importance of the Turkish public administration and also one of the areas put into practice is the subject of ethics. The main objective of this study under the new public management movement after the 1980s the making struggle, conversion or institutionalization level about the ethical management of the Turkish public administration is assessed through that established according to a regulatory when dated 2004 "Council of Ethics for Public Service". Paper in this context, substantially the relationship between the new public management and ethics in Turkey has described with "Council of Ethics for Public Service".

STRUCTURED ABSTRACT

Sense of public administration at classical level started to be improved as an academic discipline in the beginning of 20th century. However classical public administration have been bureaucracy based which occur in this period and express basic subject of public administration and logic of organization and in this sense it was based on privacy, obliqueness, impersonality and hierarchy. However sense of classical public administration which was dominant from the beginning until the end of 20th century was criticized in the last quarter of 20th century in economic, political, administrative and cultural fields and it was exposed to reform in the frame of sense of new public administration being reconstructed in this critical environment. In the period of new public administration, public administration was based on transparency instead of privacy, clarity instead of obliqueness,

individuality instead of impersonality, and flexibility instead of hierarchy. In this period, sense and rules of ethics have gained importance and value with the new public administration.

Depending on globalization, neo-liberalism and new public administration after 1980's, very important changes and transformations were experienced throughout the world in political, economic, legal and cultural fields. In fact, after 1980 classical public administration has been criticized at some points by the perception called as new public administration and this perception was approved greatly in the field of public administration. Among the basic principles of new public administration, there are issues such as *"obliqueness, accountability, democracy, effectiveness and efficiency, local administration, autonomy and ethics and establishment of principles".* In this sense, the importance of ethic rules and values which is one of the basic principles of new public administration has increased. Depending on the transformation experienced by globalization and capitalism in the world after 1980, changes and reforms were experienced at the same level with world states. Therefore Turkish public administration was influenced by this change and it was tried to be reconstructed as flexible and market-based form. In the process of this change and transformation, one of the fields which was given importance and applied by Turkish public administration is the issue of ethics. The basic aim of this study is to analyze, within the frame of new public administration movement; efforts, transformation or institutionalization level of Turkish public administration about ethics over "Council of Ethics for Public Service" which was founded depending on a legal regulation based on 2004. In this sense, the study exemplifies the relation between new public administration in Turkey and ethics with "Council of Ethics for Public Service". The basic research question in the study is that "Council of Ethics for Public Service supports new public administration in Turkey and through this way brings new public administration from discourse level to practice". As the method, first of all it was decided to explain basic terms related with the subject in order to examine research question, then findings and detections of the council about mentioned role was presented.

In world countries and Turkish public administration, change and transformation which occurred after 1980's integrated sense of public administration and discipline with "flexible, oblique, accountable, market-oriented and ethics and principles". In fact, one of the worst administrative practices of Turkey is corruption and other unethical activities. In this sense, there is a close relation between increasing relation of new public administration based reforms and ethics in Turkish public administration. New public administration serves as a key to prevent unethical activities. Turkey has taken an important step for institutionalization in ethics with the legal regulation no 5176 in 2004.Council of Ethics for Public Service which was founded with this regulation enabled gathering ethic legislations, principles and rules under a single roof. Moreover with this ethic council; ethic rules, codes and standard which should be obeyed by the public officers were determined clearly. The degree of how much public officers adapted to these codes, rules and standards are controlled regularly by the council. The council was left for the execution of cabinet within the body of

Primer Ministry. However member profile of the council brings together senior officials from various public section and in this way forms an effective negotiation environment. In addition to these, access to the council is done by the direct application of citizens or other groups and the council performs their tasks and decisions quickly. The council plays role in institutionalization of ethic culture first of all among public officers then in the whole society by enabling formation of ethic codes and standards. The council has an important place primarily in Turkish public administration and apart from this in all sectors with the seminars, conferences and other information meetings and activities.

As a result, Council of Ethics for Public Service has great contribution to democratic participation, obliqueness, accountability, decentralization and most importantly to ethics. With these contributions, the council gives strength to the trust in public administration and to legality level of political power.

As a result of all these conditions, the council is integrated with the new public administration. With the mentioned aspects, characteristics and qualifications, the council forms an important practice level of new public administration at concrete level; and serves as an instrument which brings new public administration from discourse level to practice level. In Turkey, Council of Ethics for Public Service is quite effective in transformation of Turkish public administration to the new public administration; and as a legal council which is affiliated to the state, it is very effective to propagate and broaden ethic legislation and principles among public officers and in society. Therefore, Council of Ethics for Public Service in Turkey can be evaluated as the reply given from the field of ethics to the changing face of public administration in the world in general sense and in Turkish public administration in special sense.

It depends on the contribution and trust of first of all political and then society for Council of Ethics for Public Service in Turkey to generalize sense of ethics, rules and principles more effectively in public administration system and more broadly in social system due to its aspects, qualifications and characteristics mentioned. If political power gives the trust and support required to the council which operates focused on new public administration, the function of council on legal basis would increase and effectiveness level will rise. In this way, ethics legislation would be broaden more due to council and ethical basis of public administration would be strengthened.

This study puts forward a systematic and scientific model since it is based on a sample practice in discussion about new public administration and ethics. In fact, the relation between new public administration and ethics in Turkey was exemplified through “Council of Ethics for Public Service” and it was stated that ethical perception and principles became institutionalized in Turkish public administration thanks to the council. From this point on, it is suggested to the researchers who will make study on this subject to make activity analysis which include statistical information of council about decision they have taken until 2004, their foundation year in Turkey, how many complaint file they have analyzed and the results of these complaint files, how many of the complaints and results are related with the new

public administration. With these analyses it would be possible to determine how much the council could attain their establishment aim and target and if they have lacking aspects, what are they. Then problematic aspects can be corrected. On the other hand, activeness level of the council would be improved with these researches and indirectly would help improvement of the issue of ethics in Turkish public management.

Key Words: Globalization, New Public Management, Ethics, Council of Ethics for Public Service, Turkey

Giriş

Dünyada özellikle 1980'li yılların başından itibaren ekonomi, siyaset, hukuk ve kültür alanlarında büyük değişimler gözlenmektedir. Nitekim küreselleşme, neo-liberalizm ve yeni kamu yönetimi anlayışı sonrasında, 1980'li yıllardan sonra klasik kamu yönetimi anlayışı paradigma düzeyindeki değişim ve dönüşümlere maruz kalmıştır. Bu süreçten sonra kamu yönetimi geçmiş dönem özellikleri olan merkeziyetçilik, bürokrasiye dayanma ve kapalılık özellik ve yönlerinden sıyrılarak esnek, bürokrasinin azaltıldığı ve açıklık ilke ve özellikleri ile donatılmıştır.

Küreselleşme sonrasında yeni dönem kamu yönetiminin dayanmış olduğu en önemli özellik ve yönlerden biri de etik değerler ve kurallarının artan önemidir. Nitekim bu dönemde kamu yönetiminin özellikle yönetsel usul ve teknikler ve denetim sürecinde meydana gelen yeniden yapılanma reformları, açıklığı ve hesap verebilirliği daha fazla ön plana çıkarmaktadır. Açıklık ve hesap verebilirliğin anlam kazandığı en önemli konusu ise etiktir. Bu bağlamda kamu yönetiminde yaşanan bu değişim ve dönüşüm çağı, etik değer ve konuların önemini artırmıştır. Dolayısıyla yeni kamu yönetimi ve etik arasında doğrudan pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Diğer yandan Türkiye'de de dünyada 1980'li yıllardan sonra hâkim olan yenilik veya reform çağı ekonomide, siyasette, hukukta ve kamu yönetiminde baş göstermiş, Türk kamu yönetimi de yeni kamu yönetimi reformları ile yeniden yapılandırılmıştır. Bu yeniden yapılanma içerisinde öne çıkan konulardan biri de etiktir. Çalışmada temel araştırma sorusu da "Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun yeni kamu yönetimine etik konusu ile destek sağlayarak, yeni kamu yönetimini söylem düzeyinden uygulamaya aktarmaktadır" ifadesine dayanmaktadır. Çalışmada yöntem olarak, araştırma sorusunu sınayabilmek için öncelikle konuya ilişkin temel kavramların açıklanması ve daha sonrasında da kurulun sözü edilen rolüne ilişkin bulgulara ve tespitlere yer verilmesi seçilmiştir.

Bu çalışmada yeni kamu yönetimi anlayışı ve etik arasında bir ilişki kurularak, yeni kamu yönetimi döneminde etik konusun önemine vurgu yapılmaktadır. Çalışmada Türk kamu yönetiminde etik konusu ve yeni kamu yönetimi arasındaki kökleşme veya kurumsallaşma düzeyi, Türkiye'de 2004 yılında bir yasal düzenlemeye bağlı olarak kurulan "Kamu Görevlileri Etik Kurulu" ile örneklenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde kavramsal çerçeve sağlanması amacıyla küreselleşme, yeni kamu yönetimi ve etik konuları açıklanmıştır. İkinci bölümde küreselleşen kamu yönetimi ve değişen etik anlayışı üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde Türkiye Kamu Görevlileri Etik Kurulu, yasal düzenlemelerden destek alınarak yapısal-kurumsal ve işlevsel yönleri ile ifade edilmiştir. Dördüncü ve son bölümde de Türk kamu yönetiminde etik değer ve kaidelerin yeni kamu yönetimi bağlamında önemi ve etkisi, Kamu Görevlileri Etik Kurulu çerçevesinde değerlendirilmiştir.

1. Küreselleşme, Yeni Kamu Yönetimi ve Etik: Kavramsal Çerçeve

1.1. Küreselleşme

Küreselleşme, İngilizce "globalization" kelimesinin Türkçe karşılığıdır ve "global" kelime kökü de küresel anlamına gelmektedir. Dolayısıyla küreselleşme kavramı, dünyalaşma, dünya ülkeleri kaynaklı ve dünya ölçeğinde gibi ifadelerle de anılmaktadır (Dursunoğlu, 2010: 3). Bu bağlamda küreselleşme kelimesi, bütünsel ve kapsayıcı bir anlama sahiptir (Doğan ve Yılmaz, 2013: 13). Küreselleşme, son yıllarda üzerinde en çok konuşulan, tartışılan ve fikir yürütülen (Köse, 2003: 4; Coşkun ve Zöhre, 2014: 499) bir söylem haline gelmiştir. Ayrıca küreselleşme, bu önemine bağlı olarak bir fenomen olarak dünyada çok hızlı biçimde yayılım göstermiş bir kavramdır (Northrup, 2015). Bu kavram, farklı kişi, görüş ve ideolojiye sahip taraflar tarafından farklı biçimlerde tanımlanmaktadır[1]. Bu çerçevede net bir tanımı yoktur. Nitekim kimi yazarlar veya çevreler, küreselleşmenin ekonomik yönünü ön plana çıkarırken kimileri de siyasal ve sosyo-kültürel yönüne vurgu yapmaktadırlar (Kaymakçı, 2007: 4). Farklı tanımlar ve yönler arasından Hobsbawm (2011: 20)'a göre küreselleşme, ekonominin ulusal sınır tanımazlığı, iletişim alanında baş döndürücü gelişmeler, ulus-devletin yapısal ve işlevsel dönüşümü ve tüm bu hususların siyaset, toplum ve bireyler üzerinde yaratmış olduğu çağın bir simgesine işaret etmektedir. Giddens (2014: 68)'a göre küreselleşme, "*uzak yerleşimleri birbirlerine bağlayan ve yerel oluşumların millerce ötedeki olaylarla biçimlendirildiği ya da bunun tam tersinin söz konusu olduğu yollarla bağlanan dünya çağındaki toplumsal ilişkilerin yoğunlaşmasıdır*". Wallerstein (2005: 7)'a göre de küreselleşme, büyük oranda tarihsel kapitalizme dayandırılarak "*dünya ölçeğinde yaşamakta olduğumuz büyük değişim ve dönüşüm süreci*ni" anlatmaktadır (Doğan ve Yılmaz, 2013: 13). Diğer yandan Harvey (2007: 92)'e göre küreselleşme, fordist üretim biçimden ve tarihsel döneminden post-fordist üretim biçimi ve tarihsel dönemine geçişte zaman ve mekân sıkışmasıyla sonuçlanan anahtar bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Baumann (2012: 25) da, küreselleşme süreci ile zamansal ve mekânsal sıkışma olarak teknoloji ile toplumların bir taraftan homojenleşirken bir taraftan da kutuplaştığını ifade etmektedir. Bu çerçevede küreselleşme zaman ve mekân sınırlarını aşarak hızla toplumlar üzerindeki belirleyiciliğini artırırken ve bu şekilde de küresel manada bir bütünleşmeye vurgu yaparken diğer yandan da çeşitli süreçlere bağlı olarak kutuplaşmalara ve ayrışmalara neden olmaktadır. Küreselleşme, daha çok sosyo-ekonomik yönü ile tanımlanmakta ve dünya boyunca piyasaların liberalleşmesi, uluslararası ticaret engellerinin kalkması, kültürlerin homojenleşirken kutuplaşması ve bunun sonrasında toplumsal alanda meydana gelen dönüşüm çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Küreselleşme kavramı, çok farklı anlamlara ve boyutlara sahip olarak açıklanmaktadır (Wunderlich ve Warrier, 2007: 1). Bu farklı anlamlar ve boyutlar içerisinde ekonomik, siyasi-yönetsel, teknolojik ve kültürel konular bulunmaktadır (Bayar, 2015: 27; Karakaya ve Tel, 2014: 323). Küreselleşme, ilk olarak sınır ötesi ticaretin yoğunlaşması ile ekonomik boyutlu bir kavram olarak ortaya çıkmıştır ve daha sonrasında diğer boyutlara yayılmıştır (Mahiroğulları, 2015: 1276). Bu çerçevede ekonomik boyutuyla küreselleşme, "*ülke ekonomilerini birbirinden ayıran gümrük duvarları, tarifeler, kotalar ve sermaye kısıtlamaları gibi engellerin giderek azaltılması ile malların, hizmetlerin, işgücünün ve sermayenin ülkeler arasında daha hızlı ve daha kolay dolaşabilir hale gelerek dünyanın ekonomik olarak bütünleşmesini ifade etmektedir*" (Adıgüzel, 2013: 3). Siyasal-yönetsel boyutuyla küreselleşme, *"günümüz dünyasında siyasi güç, otorite ve yönetim biçimlerindeki yapısal dönüşüm olarak tanımlanabilir. Günümüzde, nüfuz alanını tüm dünya olarak kabul eden "küresel siyaset" anlayışının giderek güçlendiği görülmektedir. Bu*

[1] Küreselleşme yaklaşımı, desteklenmesine veya göz ardı edilmesine bağlı olarak çeşitli görüş, yaklaşım ve ideolojilere göre "aşırı küreselleşmeciler, küreselleşme karşıtları ve dönüşümcüler" olmak üzere üç temel sınıfa ayrılmaktadır (Kaya, 2009: 4).

durum, geleneksel siyaset anlayışından farklı bir yapıyı yansıtmakta, küreselleşmenin çok aktörlü yapısına işaret etmektedir. Bir başka deyişle, "küresel siyaset", küreselleşmenin dört temel aktörü olan ulus devlet, devletler üstü kurumlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının karşılıklı etkileşimi sonucunda şekillenmektedir. Ulus devlet, bu süreçte temel birim olarak faaliyet göstermeye devam etmekte, ancak yetki ve manevra alanları belirli ölçülerde kısıtlanmaktadır" (Korkmaz, 2015). Kültürel boyutuyla küreselleşme, farklı kültürleri değişime zorlamakta ve öncelikle yerel farklılıklar yaratılmakta bu şekilde eski kültürler parçalanarak yeni biçimlere sokulmakta ve daha sonra da insanlar ve toplumlar tek bir kültüre; küresel kültüre yönlendirilmektedir (Mahiroğulları, 2015: 1280). Teknolojik boyutuyla küreselleşme, "teknoloji" ve "bilgi" kavramlarının önem kazanmasıyla ortaya çıkmıştır. Çünkü küreselleşmenin en önemli araçlarından birisi teknolojidir (Yılmaz ve Horzum, 2005: 105; Korkmaz vd., 2013: 848). Teknolojideki gelişmeler sayesinde bilgi-işlem teknolojisindeki ilerlemeler, küreselleşmenin yayılmasında ve güçlenmesinde büyük düzeyde etkilidir. Belirtilen bu boyutları ile küreselleşme, şu şekilde bütüncül bir bakış açısıyla ifade edilebilmektedir (Adıgüzel, 2011: 9):

> *"Küreselleşme; iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, hava taşımacılığının yaygınlaşması, döviz spekülasyonları, finansal liberalleşme, sınır ötesi sermaye hareketlerinin artması, kültürün Disney'leştirilmesi, kültürel homojenleşme, kitle tüketimi, küresel ısınma, genetik mühendisliği, Çok Uluslu Şirketler'in güçlenmesi, yeni uluslararası iş bölümü, emeğin uluslararası hareketi, ulus-devletin gücünün azalması, post-modernizm ya da post-fordizm gibi değişik şeylerin tek bir kategoride ifade edilmesi için kullanılmaktadır".*

Küreselleşmenin tarihi, bilim adamları ve tarihçiler tarafından kapitalizm, değişen üretim ilişkileri ve ulus-devletin tarihi ile ilişkilendirilmektedir (Ateş, 2006: 25). Küreselleşme, 15. ve 16. yüzyıllarda okyanusların aşılmasıyla başlamış ve farklı iletişim ağlarının ve yapılarının kurulmasıyla yerleşmiştir (Duranlar, 2007: 123). Bir tarihsel süreç olarak küreselleşme, gerçekte pek de yeni değildir ve aşağı yukarı beş yüz yıllık bir geçmişe sahiptir. Nitekim Batılı gezginlerin dünyanın başka kıtalarındaki anakaraları keşfi ile başlayan küreselleşme eğilimi veya süreci, "*Afrika'nın köleleştirilmesi, köylülüğün yok edilişi, kentleşme, sanayi devrimi, kapitalizmin doğuşu ve ulus devletlerin ortaya çıkması*" ile gelişen yepyeni bir ekonomik yapının evrensel yayılımına dayanmaktadır (Talas ve Kaya, 2007: 151; Şaylan, 2008: 81; Kerr, 2011: 67). Dolayısıyla tarihsel süreç içerisinde Batı dünyasında coğrafi keşiflerin başlaması ve sanayi devrimi sonrasında hızlanan teknolojik ve ekonomik gelişmeler, bunun sonrasında ortaya çıkan sermaye birikimi temelli kapitalizm dönemi küreselleşme sürecinin başlangıcı olarak değerlendirilmektedir (Bakan ve Tuncel, 2012: 51; Şaylan, 2003: 36-37). Yukarıdaki ifadeler çerçevesinde daha sistematik olarak küreselleşmenin üç evreden geçerek günümüzdeki halini aldığı ifade edilmektedir. Bu evreler şu şekilde açıklanabilmektedir (Bayar, 2015: 26-27):

- *"Birinci olarak, 19. yüzyılın sonlarından 1914'lere kadar geçen dönemde, küreselleşmenin, özellikle iktisadi anlamda, oldukça ileri bir seviyede olduğu görülmektedir. Bu dönemde, uluslararası ticaretin önündeki engel ve tarifeler yok denecek seviyelere gerilemiş, küresel piyasaların entegrasyonu derinleşmiş, ulaşım maliyetleri ve uluslararası alanda kişilerin serbest dolaşımı önündeki kısıtlamalar en düşük seviyelere inmiştir,*

- *İkinci olarak, küreselleşme lehinde gelişen bu hava, 1914'lerden 1945-1950'lere kadar süren evre içerisinde ise tersine dönmüştür. I. Dünya Savaşı ile başlayan, Büyük Bunalım ile devam eden ve II. Dünya Savaşı'nın bitmesi ile sona eren bu dönem, küreselleşme dinamiklerinin ve global entegrasyon akımlarının ciddi bir biçimde sekteye*

uğradığı bir dönemdir. Siyasi anlamda aşırı-milliyetçilik, iktisadi anlamda korumacılık ve kendi kendine yeterlilik türündeki eğilimler bu dönemin tipik özellikleridir,

- *Üçüncü olarak, 1945-1950 sonrası dönemde ve özellikle 1980 sonrasında ise küreselleşme büyük bir ivme kazanarak benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştır. Bu durumun türlü nedenleri mevcuttur. Ekonomik anlamda, uluslararası ticaret hacmi ve uluslararası sermaye akımlarının hızı daha önceden eşi görülmemiş seviyelere erişmiş, küresel üretim süreçleri büyük bir dönüşüm yaşamıştır".*

Anlaşıldığı üzere küreselleşme kavramı ve süreci, tarihsel bir döneme dayalı olan, içerisinde farklı boyutlara bağlı olarak farklı yön, nitelik ve özellikler gösteren, homojenleşmeye ve kutuplaşmaya dayalı bir ifade özelliği taşımaktadır. Ayrıca bu kavram, özellikle 1980'li yıllardan sonra ekonomik ve mali yapıdaki değişkenlere bağlı olarak önem kazanmaya başlamış ve bu döneme damgasını vurmuştur. Ekonomik ve mali alandaki ivme, daha sonrasında siyasi, hukuki, kültürel ve çevresel alanları da etkilemiş, kavramın popülaritesini ve kabul edilebilirliğini artırmıştır.

1.2. Yeni Kamu Yönetimi

Kapitalizmin 1970'li yıllarda önemli ekonomik ve mali krizlerle karşılaşması, işsizliğe ve durgunluğa sebep olmuş ve bu durum da üretimin ve kar oranlarının düşmesine bağlı olarak sermaye birikimi bunalımına kaynaklık etmiştir (Sapancalı, 2001: 115; Özdemir, 2007: 228). Dünya devletleri tarafından kapitalizmin yaşamış olduğu bu sermaye birikimine dayalı yapısal kriz, ekonominin ve maliyenin yeniden yapılandırılması ile çözülmeye çalışılmış ve ekonomideki ve maliyedeki bu yeniden yapılanma hareketi, siyaseti ve yönetimi de etkisi altına almıştır. Bu çerçevede, özellikle 1980'li yıllardan itibaren, kökleri 1929 Büyük Ekonomi Buhranı'na dayanan ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra etkili olmaya başlayan, Keynesyen refah devleti teorisine dayalı "*çok devlet, çok kamu*" anlayışı yerine (Aksoy, 1998: 3-4); "*daha az devlet, daha az kamu*" anlayışı benimsenerek, devlet ve kamu yönetimi yapısal ve işlevsel çerçevede yeniden yapılandırılmıştır. Nitekim Keynesyen refah devleti teorisine dayalı refah döneminde devlet ve kamu yönetimi çok fazla alana yayılmış ve bu sistemi eleştiren taraflarca kamu harcamalarının artmasına, vergilerin yükselmesine ve israfa neden olmuştur. Bu olumsuzluklardan ve krizlerden kurtulmanın yolu da devletin görev ve hizmet kapasitesinin mümkün mertebe sınırlandırılarak, küçültülmesi ile çözülmüştür (Özalp, 2008: 107-108). Ayrıca ekonomide refah devleti politikaları yerine neo-liberal politikaların ve teorilerin hâkim olmaya başlamasıyla da piyasaya olan vurgu artmıştır (Bayraktar, 2012: 248). Tüm bunlara ek olarak ideolojik bir söylem olarak ortaya çıkan yeni sağ ve bazı iktisadi kökenli teoriler de küreselleşme ve neo-liberal politikaları tetikleyerek etki kapasitesini ve kabul edilebilirliğini sağlamlaştırmıştır (Çımrın, 2009: 200). Bu şekilde de devletin boş bıraktığı hizmet alanlarının piyasa tarafından üstlenilmesi gerçekleşmiştir. Bu bağlamda devletin bir yürütme aracı olan kamu yönetimi mekanizması da, bu dönemde devletin küçültülmesi çabaları neticesinde dönüştürülmüş ve daha piyasa tabanlı olarak düzenlenmeye çalışılmıştır.

Kamu yönetiminde, belirtilen gelişmelere bağlı olarak, 1980 yılından başlayarak küreselleşmenin de etkisiyle gelişmiş bazı ülkelerde (Hood, 1995: 93) çok önemli bir dönem ortaya çıkmıştır. Bu dönemde "*katı, hiyerarşik ve bürokratik esaslı*" kamu yönetimi anlayışı; "*esnek ve piyasa tabanlı*" yeni kamu yönetimi anlayışı ile dönüştürülmüştür (Özer, 2005: 221). Yeni kamu yönetimi anlayışı olarak adlandırılan bu akım veya dönüşüm, kamu yönetiminin iş görme usul ve esaslarında ve örgütsel davranış konularında bir paradigma değişimini ifade etmektedir (Lane, 2000: 3; Homburg vd., 2007: 1). Geleneksel kamu yönetiminin yetersizliklerine karşı ortaya çıkan bu anlayış, klasik bürokrasiden uzaklaşma ve performans konularını ön plana taşımıştır (Hughes, 2014: 143). Belirtilen dönemde etkili olan yeni kamu yönetimi anlayışı, bazı özellikleri ve ilkeleri ile geçmiş dönemde etkili olan geleneksel kamu yönetimi anlayışından belirgin farklılıklar

göstermektedir. Bu özellikler ve ilkeler arasında şunlar bulunmaktadır (Arslan, 2010: 27; Özer, 2013: 15-17; Kolthoff vd., 2007: 400):

- Açıklık,
- Performans değerleme, sayısal olarak ölçülebilen ve daha çok çıktılara yönelik ölçüm standartlarına dayalı olmak,
- Merkeziyetçi bürokrasinin etkisinden kurtularak yerelleşmeye daha fazla önem vermek,
- Rekabet ortamı oluşturmak ve bu sayede maliyetleri azaltmak,
- İstihdam, planlama gibi alanlarda özel sektör uygulamalarını örnek almak (belli süreyle çalışma, stratejik plan yapma, ürün başına maaş alma vs.)
- Tasarruf ve verimliliğe daha fazla önem vermek.

Yukarıda da belirtildiği üzere yeni kamu yönetimi, 1970'li yıllarda ekonomide ve maliyede meydana gelen krizlere yönelik olarak gerçekleştirilen neo-liberal politikalar ve küreselleşme hareketine dayalı bir kamu yönetimi reformudur. Yeni kamu yönetimi, esnekliğe, yerelliğe, açıklığa, hesap verebilirliğe, özerkliğe, demokrasinin katılım kanallarının güçlendirilmesine vurgu yapmaktadır ve bu özellikleri ve nitelikleri sayesinde de geleneksel kamu yönetiminden belirgin bir kırılmayı temsil etmektedir. Tarihsel süreçte özellikle 1980'li yıllardan sonra etkili olmaya başlayan bu hareket, kamu yönetiminde bir paradigma değişimine yol açmıştır.

1.3. Etik

Etik kavramı, Yunanca bir ifade olarak, karakter ve davranış anlamına gelen "etos" sözcüğünden türetilmiştir ve felsefenin ahlaki değerleri inceleyen bilim dalı olarak tanımlanabilmektedir (Özdemir, 2008: 182). Bu bağlamda felsefi olarak ahlaki değerlerin özünü ve temellerini araştıran etik bilimi, insanın bireysel ve toplumsal yaşamındaki ahlaksal davranışları ile ilgili sorunları inceleyen felsefenin bir dalı olarak da tanımlanabilmektedir. Nitekim etik, şu sorulara yanıt arayabilmektedir: Bu iyilik nedir? Neden bazı işler iyilik, bazıları kötü unsurları taşır? Bu sorularda iyiliğin niteliği sorunu ortaya çıkmaktadır ve bu da kuramsal ahlakın konusunu teşkil etmektedir (Usta, 2011: 41). Ayrıca etik, ahlaka göre daha bilimsel esaslara dayanmasına bağlı olarak evrenseldir ve her yerde kabul edilebilir; ahlak ise kültürden kültüre değişebilir ve yereldir (Mahmutoğlu, 2009: 228). Bu çerçevede etik, ahlaki değer ve kazanımların belirli kıstaslar ile sorgulanmasına yarayan veya insan davranış ve eylemlerinin ahlakiliğini değerlendiren bir disiplin olarak değerlendirilebilmektedir.

Yukarıda ele alınan ifadelerle ilgili olarak Cevizci (2008: 1), geniş bir biçimde etik ve ahlak ilişkisine de vurgu yaparak etiği şu şekilde tanımlamıştır:

> *"Etik, belirli bir ahlaklılık idesine sahip, belli bir yaşama idealini hayata geçirmek için mücadele eden bireyin yaşayışı açısından, ikinci olarak da, çağının gidişatını, üyesi olduğu toplumun yaşayışını ya eleştiren, hatta mahkum eden ve dolayısıyla, mevcut değerler silsilesi yerine alternatif değerler, yaşama kuralları veya ilkeler vazetmeye kalkışan ya da onu açık seçik olarak tanımlamayıp, içerimlerini gözler önüne sererek meşrulaştırmaya veya haklılandırmaya kalkışan filozofun tavrı bakımından ve nihayet ahlaklılığın dilini analiz eden, ahlaki kavram ve yargıların niteliğini tartışan, kısacası tıpkı olgusal dünyayı konu alan fizikçi gibi, kendisine değer dünyasını konu edinen teorik bir araştırma içine giren felsefecinin çalışması açısından, en azından şimdilik ve uzlaşımsal olarak, değeri konu alan, kapsamında insanın değer biçici deneyimi, kısaca hayata anlam katan her şey bulunan düşünüş tarzı, ahlaki ilkeler teorisi veya felsefe disiplini diye tanımlanabilir".*

Bu bağlamda etik disiplini, ahlaki olanın bilimi olarak, değerlerden veya değer yargılarından ahlaki sonuçlar ve genellemeler yapmaya çalışan, toplumda insan davranışlarını ve eylemlerini daha somut ve uygulanabilir etik kodlar ve ilkeler haline getirmeye çalışmaktadır.

2. Küreselleşme, Kamu Yönetimi ve Değişen Etik Anlayışı

1980'li yıllardan sonra dünyada kapsamlı ve büyük değişiklikler gerçekleşmiş ve *"refah devleti anlayışından küçük ve etkin devlet anlayışına geçilmesi, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilmesi, moderniteden postmoderniteye yönelinmesi, küreselleşmeyle birlikte iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel değerlerin ve bu değerler çerçevesinde ortaya çıkmış birikimlerin ulusal sınırları aşması ve dünyaya yayılması, bilgi-işlem teknolojilerinin gelişmesi, özel sektör yöntem ve tekniklerinin kamu yönetiminde uygulanması"* gibi konular önemli hale gelmiştir (Kırışık, 2013: 288). Bu dönemde birçok ülke, kamu yönetiminin yeniden yapılanmasını, küreselleşen dünyaya ve artan rekabete uyum sağlamak için bir gereklilik olarak değerlendirmiştir (Bilgin, 2015: 29). Nitekim kamu yönetiminde reform gündemi çerçevesinde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kamu yönetimi, yapısal-kurumsal ve işlevsel bağlamda piyasa esasları çerçevesinde dönüştürülmüştür.

Kamu yönetimi, küreselleşme, neo-liberalizm politikaları ve yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak yeni sağ ideolojisi ve kamu tercihi teorisi gibi politik iktisadi söylemler ile "vatandaş odaklı, açık, hesap verebilir, yerinden yönetime ağırlık veren, daha demokratik ve etik değer, kural ve kaidelere bağlı" bir biçimde yeniden düzenlenmiştir (Arslan, 2010: 24; Demirel, 2007: 112; Uzun, 2011: 37). Küreselleşme ve onu etkileyen diğer gelişmeler sonrasında dünyadaki değişim ve dönüşüm, kamu yönetimlerinin toplumların taleplerine daha duyarlı olmasını ve yeni bir kamu hizmeti anlayışıyla hizmetlerini sunması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bunların yanı sıra iletişimin hızı ve sivil toplumun güçlenmesi de etik davranışlara olan ilgiyi artırmıştır (Örselli, 2015: 172). Nitekim yeniden yapılanan kamu yönetimi, sadece teknik ve siyasal bir olgu olarak görülmemekte, aynı zamanda etik bir olgu olarak da dikkat çekmektedir. Kamu yönetiminde kamu yararı ilkesinin yanı sıra, son zamanlarda daha fazla önem kazanan vatandaşa güven verilmesi ilkesi de kamu yönetimi etiğinin önemli bir parçasıdır (Koçberber, 2008: 67). Esas olarak kamu yönetimi ve kamusal değerlerin kararlaştırılıp yerine gerilemesinde etik çok büyük anlama sahiptir (McDougle, 2015: 5). Nitekim kamu yönetiminde reform arayışları sonrasında ortaya çıkan yeni kamu yönetimi hareketi ile etik konusu ve bu konuya bağlı kural, kaide ve anlayışlar üzerindeki önem daha da artmıştır (Atmaca, 2010: 66). Örneğin yeni kamu yönetimini savunan veya bu anlayışa katkı sağlayan teorisyenlerin önemli bir kısmı, klasik dönem kamu yönetimlerindeki ve yöneticilerindeki yozlaşma, rüşvet gibi kötü yönetim uygulamalarına dikkat çekmektedirler (Ormond ve Löffler, 2015). Ayrıca klasik dönem kamu yönetiminin siyasal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap veremediği, temel ilke ve değerlerini yerine getirmekte güçlük çektiği de ifade edilmektedir (Arap ve Yılmaz, 2015: 3). Kamusal kaynakların, söylendiği biçimde görev ve hizmet tanımına uymayan, haksızca veya gayri ahlaki olarak kuralsız bir biçimde özel menfaatler uğruna harcanması, büyük sorunların doğmasına kaynaklık etmektedir. Nitekim kamu yönetiminin etik anlayışa ve kurallara uygun işlememesi, toplum içerisinde "*devletin kurumlarına, hukukun üstünlüğüne ve demokrasiye olan güvenin yitirilmesine; yolsuzluğa, yoksulluğa, adil olmayan gelir dağılımına, kamu hizmetlerinin yüksek maliyetlerle üretilmesine, enflasyon ve bütçe açıklarının oluşmasına*" zemin hazırlamaktadır (Uzun, 2011: 34). Bu şekilde de kamu yönetimlerinin ve yöneticilerinin toplum veya kamu yararını arka plana iterek kendi menfaatleri için kamusal değerleri kötüye kullanmaları ve kötü davranışlarda bulunmaları devlet kaynaklarını işlevsiz hale getirmekte ve birçok ekonomik ve siyasal kaynaklı krizlere de yol açmaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi kamu yönetimlerini yolsuzluk ve rüşvet gibi kötü yönetim uygulamalarından arındırmak ve kamusal nitelik taşıyan yönetimleri kaynakların israf edilmediği, haksızlıkların yapılmadığı, daha güven taşıyan, demokratik ve sonrasında vatandaş tabanında daha da meşru hale gelen kurumlar olarak görmek için bunların açıklık, hesap verebilirlik, demokratiklik, yerinden yönetim ve etik ilke ve anlayışları çerçevesinde yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu ilke ve anlayışların yerleştirilmesi ve sözü edilen kötü yönetim uygulama ve davranışlarının çözülmesi noktasında yeni kamu yönetimi hareketi anahtar bir kavram özelliği taşımaktadır.

Dünyada, tarihsel süreçte pek çok ülkede kamu yönetiminde yolsuzluk, kötü yönetim ve çıkar çatışması konularında yozlaşma ve etik dışı sorunlar baş göstermiştir. Bu sorunlarsa vatandaşların devlete ve kamu bürokrasisine karşı olan güven düzeylerini sarsmıştır (Yatkın, 2015: 16). Günümüzde, tıpkı geçmişte olduğu gibi (Berkman, 1983: 55) özellikle gelişmekte olan ülkelerde, sermaye birikimi ve emek gücü kapasitesindeki sorunlar ve yeni kamu yönetimi reformlarına uyum sıkıntısı nedenleri ile gelir dağılımları bozulmakta, ortak kamu yararı hiçe sayılmakta, vergi vermeden ekonomik faaliyette bulunulmakta, kamu kaynaklarının israfı, rüşvet ve adam kayırmacılık bir sistem olarak devam etmektedir. Dolayısıyla yeni dönem ile birlikte kötü yönetim uygulamalarının ve ekonomik krizlerin sona erdiği söylenememektedir (İşgüden ve Çabuk, 2015: 64). Ancak yeni dönem ile beraber hem kamu yönetiminde hem de özel yönetim alanında etiğin önemi artmış ve sözü edilen sorunlara yönelik olarak daha somut ve uygulanabilir çözümler getirilmeye çalışılmıştır.

Yeni dönem kamu yönetimi anlayışı, etik anlayışı bağlamında kamu görevlilerinin her şeyden önce kendilerine karşı sorumlu olmalarını (Özdemir, 2008: 186) ve bu kendi bünyelerinde bulunan sorumlu ve adil hizmet kültürünü de topluma yaymalarını amaç edinmektedir. Diğer yandan yeni kamu yönetimi döneminde, kamu görevlilerinin bu şekilde değişen hizmet anlayışı ve vatandaşlardan gelen farklı talepler çerçevesinde belirli mesleki etik kurallarla donatılmaları da sağlanmaktadır. Kamu yönetimi etiği[2] veya diğer bir deyişle yönetsel etik de meslek etiğinin bir alt dalı olarak (Örselli, 2015: 175) kamu yönetimlerinin ve dolayısıyla kamu görevlilerinin mesleklerini icra ederken uymaları gereken etik ilke, anlayış ve kuralları içerisinde barındırmaktadır. Bu etik ilke ve kurallar ise bir taraftan bireyin iç yapısına bağlı olarak etik değerler ile doldurulmakta ve bir taraftan getirilen yasal düzenlemelerle zorunlu kılınmaktadır (Özdemir, 2008: 182). Yeni dönem kamu yönetimi ile beraber, etik disiplinin ve anlayışının artan önemine binaen, etik değerlerin daha da benimsenmesi ve uygulanması için etik, yasal düzenlemelere daha fazla konu olmakta, bu konuda yeni kamu kurumları oluşturulmakta ve kamu yönetimleri kanunlardan almış oldukları yetkiler ile hazırlamış oldukları düzenleyici işlemlerde personelin vatandaşa hizmet bağlamında uyması gereken etik kod ve davranış kurallarını belirlemektedirler. Daha sonrasında bu kod ve standartlara ne derece uyum sağlandığı da kontrol edilmektedir. Bu çalışmanın temel öznesini oluşturan "Kamu Görevlileri Etik Kurulu" da Türkiye'de, bu sürecin daha düzgün ve etkin bir biçimde yürütülmesi amacıyla hükümete bağlı olarak kurulmuş bir devlet örgütüdür. Çalışmanın ilerleyen bölümünde bu örgüt, yapısal-kurumsal ve işlevsel yönleri ile açıklanmaktadır.

[2] Etik, toplumda geçerlilik kazanmış genel davranış standartlarından başka, belli bir mesleğe ilişkin olarak bir işin, kurumun veya bir grubun standartları olarak da değerlendirilebilmektedir (Yılmaz ve Doğan, 2013: 884). Kamu yönetimi etiği de, kamu görevlilerinin her türlü toplumsal ve hizmete dayalı davranışlarını yasalara, etik kodlara ve çeşitli kurallara göre yapmaları veya kamu görevlilerinin görev alanına giren her türlü eylemi yasal ve bireysel ahlaki değerler ile yerine getirmeleri biçiminde tanımlanabilmektedir (Yatkın, 2015: 16). Kamu yönetimi etiği, kişilerin algılamalarına göre değişen göreceli bir kavram olan ahlakın, belli bir örgüt içerisinde belirlenmiş kurallarla düzenlenmesi sonrasında ortaya çıkmaktadır (Koçberber, 2008: 68).

3. Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu

3.1. Kuruluşu

Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu, 2004 yılında 5176 sayılı "Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"a bağlı olarak Başbakanlık bünyesinde kurulmuştur. 5176 sayılı Kanun'un kuruluş başlıklı 2. Maddesi'nde kurulun üyelerinden ve seçiminden söz etmektedir. Bu madde hükmünde şunlar yer almaktadır:

"Bakanlar Kurulu, bu Kanun kapsamındaki konularda her türlü kararları almak ve uygulamak üzere;

a) Bakanlık görevi yapmış olanlar arasından bir üye,

b) İl belediye başkanlığı yapmış olanlar arasından bir üye,

c) Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyeliği görevlerinden emekliye ayrılanlar arasından üç üye,

d) Müsteşarlık, büyükelçilik, valilik, bağımsız ve düzenleyici kurul başkanlığı görevlerinde bulunmuş veya bu görevlerden emekliye ayrılanlar arasından üç üye,

e) Üniversitelerde rektörlük veya dekanlık görevlerinde bulunmuş öğretim üyeleri veya bunların emeklileri arasından iki üye,

f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında en üst kademe yöneticiliği yapmış olanlar arasından bir üye,

Olmak üzere toplam on bir üyeyi biri Başkan olmak üzere seçer ve atar.

Kurul başkan veya üyeliğine atanacaklar hakkında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası hükmü ile ek 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uygulanmaz ve bu kişiler Kurulda emekli aylıkları kesilmeksizin çalıştırılır"

Üyelerin görev süresi dört yıldır. Süresi dolan üyeler Bakanlar Kurulunca yeniden seçilebilirler. Kurul üyelerinin görev süresi dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak üyeler, ciddi bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş görememeleri veya atamaya ilişkin şartları kaybetmeleri halinde, atandıkları usule göre süresi dolmadan görevden alınır. Üyeler, görevi kötüye kullanmaktan veya yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmaları halinde ise Başbakan onayıyla görevden alınır. Görevden alma nedeniyle veya süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalan Kurul üyeliklerine bir ay içerisinde Bakanlar Kurulunca yeniden atama yapılır. Bu şekilde atanan üye, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar.

*Kurul, Başkanın daveti üzerine en az altı üyeyle toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğunun aynı yöndeki oyu ile karar verir. Toplantı kararları ilgililere duyurulur. Kurul ayda dört defa toplanır. Kurul Başkan ve üyelerinin toplantılara katılmaları esastır. Arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam on toplantıya katılmayan üyeler istifa etmiş sayılır*lar.

Kurulun sekretarya hizmetleri Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

Kurul Başkan ve üyelerine, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak koşuluyla, fiilen görev yapılan her gün için (3000) gösterge rakamının memur

aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz.

Huzur hakkı ve Kurulun diğer ihtiyaçları için her yıl Başbakanlık bütçesine gerekli ödenek konulur".

3.2. Amacı

Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun amacı, 5176 sayılı kanunun 1. Maddesi'nde şu şekilde ifade edilmiştir:

"Kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere Kamu Görevlileri Etik Kurulunun kuruluş, görev ve çalışma usul ve esaslarının belirlenmesidir.

Bu Kanun, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dahil tüm personeli kapsar.

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar Kurulu üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı mensupları ve üniversiteler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz".

Belirtilen kanun maddesine bağlı olarak kurulun temel amacı, kamu görevlilerinin uymaları gereken etik davranış ilke ve standartlarını belirleyip, bu standartlara uyum derecesini kontrol etmektedir. Yine kanun maddesine göre kurul, oldukça geniş bir alanda etkili olarak düzenlenmiştir. Nitekim kurulun görev ve hizmet kapasitesi, bazı devlet organ ve kurumları hariç olmak üzere neredeyse tüm kamu yönetimini kapsamaktadır.

Ayrıca 2005 yılında Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından çıkarılan "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik"in amaç başlıklı 1. Maddesi'nde şu hüküm bulunmaktadır:

"Bu Yönetmeliğin amacı; kamuda etik kültürünü yerleştirmek, kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek, bu ilkelere uygun davranış göstermeleri açısından onlara yardımcı olmak ve görevlerin yerine getirilmesinde adalet, dürüstlük, saydamlık ve tarafsızlık ilkelerine zarar veren ve toplumda güvensizlik yaratan durumları ortadan kaldırmak suretiyle kamu yönetimine halkın güvenini artırmak, toplumu kamu görevlilerinden beklemeye hakkı olduğu davranışlar konusunda bilgilendirmek ve Kurula başvuru usul ve esaslarını düzenlemektir".

3.3. Görevleri

Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun görevleri ise 5176 sayılı kanunun 3. Maddesi'nde şu şekilde belirtilmiştir:

"Kurul, kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmeliklerle belirlemek, etik davranış ilkelerinin ihlâl edildiği iddiasıyla re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili makamlara bildirmek, kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmakla görevli ve yetkilidir".

3.4. Başvuru Usulleri ve Çalışma Yöntemi

5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nu düzenleyen kanunun kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuru başlıklı bölümünde, 4. Madde'de başvuru usulleri şöyle yer almıştır:

"Bu Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarında etik davranış ilkelerine aykırı uygulamalar bulunduğu iddiasıyla, en az genel müdür veya eşiti seviyedeki kamu görevlileri hakkında Kurula başvurulabilir. Hangi unvanların genel müdür eşiti sayılacağı kurum ve kuruluşların teşkilât yapısı ve yürüttükleri hizmetlerin niteliği dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir.

Diğer kamu görevlilerinin, etik davranış ilkelerine aykırı uygulamaları bulunduğu iddiasıyla yapılacak başvurular, ilgili kurumların yetkili disiplin kurullarında, Kurul tarafından çıkarılan yönetmeliklerde belirlenen etik davranış ilkelerine aykırılık olup olmadığı yönünden değerlendirilir. Değerlendirme sonucu alınan karar, ilgililere ve başvuru sahibine bildirilir.

Başvurular, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunda belirlenen esaslara göre, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye'de ikamet eden yabancı gerçek kişiler tarafından yapılabilir. Ancak, kamu görevlilerini karalama amacı güden, haklı bir gerekçeye dayanmayan, başvuru konusuyla ilgili yeterli bilgi ve belge sunulmamış başvurular değerlendirmeye alınmaz.

Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuru yapılamaz. İnceleme sırasında yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi durdurulur".

5176 sayılı kanunun 5. Maddesi'nde çalışma usulü ve yöntemi açısından şunlar yer almaktadır:

"Kurul, başvurular hakkındaki inceleme ve araştırmasını etik davranış ilkelerinin ihlâl edilip edilmediği çerçevesinde yürütür. Kurul, kendisine şikâyet veya ihbar yoluyla ulaşan başvurular üzerine yapacağı inceleme ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırmak zorundadır.

Kurul, inceleme ve araştırma sonucunu ilgililere ve Başbakanlık Makamına yazılı olarak bildirir".

Yine 5176 sayılı kanunun 6. Maddesi'nde çalışma usulü ve yöntemi bağlamında şöyle bir düzenleme vardır:

"Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, Kurulun başvuru konusu ile ilgili olarak istediği bilgi ve belgeleri vermek zorundadırlar.

Kurul, bu Kanunun kapsamındaki kuruluşlardan ve özel kuruluşlardan ilgili temsilcileri çağırıp bilgi alma yetkisine sahiptir".

4. Türk Kamu Yönetiminde Etik Anlayışının Kurumsallaşması Bakımından Kamu Görevlileri Etik Kurulunun Değerlendirilmesi

Türkiye, 1980'li yıllarda dünyada meydana gelen krizlerden ve dönüşümlerden etkilenmiş ve kalkınmacı ve ithal ikameci sanayi politikalarından vazgeçerek, ihracata dayalı mal ve sermaye hareketleri bakımından liberal bir çizgi takip etmiştir (Ar, 2007). Dünyada 1970'li yıllarda yaşanan ekonomik bunalım, Türkiye'yi de etkilemiş ve bunun sonucunda ödemeler dengesindeki krizler ve dışa bağımlılığın artmasıyla ekonomide kıtlıklar baş göstermiştir. Diğer yandan Türkiye'de uluslararası ekonomik ilişkilerdeki dengelerin değişmesi sonucunda özellikle petrol ve

ürünlerindeki kıtlıklar, tüm ekonomik göstergeleri bozmuştur. 1970'lerden sonra, klasik liberalizm anlayışının revize edilmiş biçimi olan neo-liberalizm, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve İngiltere'de ortaya çıkmış ve Batı dünyasında düşünce ve kamu politikaları düzeyinde belirgin olmuştur. Bu neo-liberal iktisat politikaları, İngiltere'de Thatcher ve ABD'de Reagan yönetimleri döneminde hâkim olmuştur. Dünyada bu şekilde neo-liberal politikalar ve uygulamalar mevcutken Türkiye'ye yansıması da, ilk olarak Turgut Özal ile birlikte 24 Ocak 1980 Kararları'ndan sonra geçerlik kazanmıştır (Çevikbaş, 2012: 20). Nitekim 1980 sonrasında Türk kamu yönetiminin küreselleşmesinin en önemli adımlarından biri, 24 Ocak 1980 tarihli ekonomi kararlarıdır. Gerçekten de 1980 yılında, 24 Ocak Kararları olarak bilinen bu kararlar ile Türkiye'de özellikle ekonomik alanda temel dönüşümün başladığı bir kırılma noktası meydana gelmiştir. Bu çerçevede "*daha az devlet daha çok piyasa*" sloganı ile liberalleşme politikalarının Türkiye'de devlet geleneği üzerinde ciddi etkileri oluşmuştur. Bu süreçte, ülke ekonomisinin uluslararası finans kuruluşlarına bağımlılığı artmış ve Türk kamu yönetiminde belirgin etlikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca Avrupa Birliği (AB)'ne uyum süreci çabaları, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası ile sadece ekonomik değil aynı zamanda kamu yönetiminin yapısal ve işlevsel düzeylerde bütüncül bir biçimde değişimini öngören yükümlülükler üstlenilmiştir (Çapar, 2015). Dolayısıyla Türkiye'de ekonomik alanda baş gösteren reform çabaları, daha sonrasında devlet, hukuk ve kamu yönetimi alanına kaymıştır. Bundan sonra Türk kamu yönetimi, dünyadaki uygulamalara benzer bir biçimde yeni kamu yönetimi odaklı olarak piyasacı bir yapı ile devletin küçültülmesine, bürokrasinin azaltılmasına ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesine yönelmiştir (Kalağan, 2010: 76; Uçar ve Karakaya, 2014: 159; Özaslan ve Alıcı, 2015: 355). Nitekim 1983 yılında gerçekleştirilen seçimlerde tek parti olarak iktidara gelen Turgut Özal liderliğindeki Anavatan Parti (ANAP)'si döneminde, ekonomide temel amaç, piyasallaşma, serbestleştirme ve özelleştirme iken, kamu yönetiminde de bürokrasinin mümkün mertebe azaltılması olmuştur (Çapar, 2015; İzmirli vd., 2014: 247). Bunlar meydana gelirken, Türk kamu yönetiminin yeni kamu yönetimi odaklı dönüşümünde en önemli düzenlemelerinden biri de etik konusunda gerçekleşmiştir.

Geçmişten gelen geleneklere ve iş yapma usul ve biçimlerine de bağlı olarak Türk kamu yönetiminde etik dışı faaliyetler oldukça yaygındır ve bunun temel nedenleri ise, "*etik davranış standartlarının eksik oluşu, hesap verme mekanizmalarının işlevsiz olması, kamuda hukuk devleti ilkesinin yerleşmemiş olması, kamuda etik kültürünün yerleşmemesi, bürokrasinin merkeziyetçi ve statükocu yapısı, siyasilerin bürokratik yapı üzerindeki etkisi, takdir yetkisinin keyfi kullanımı, kamu yönetiminde saydamlık eksikliği, ekonomik nedenler, eğitim yetersizliği ve etik konusuna yeterince önem verilmemesi*" hususlarından meydana gelmektedir (Özdemir, 2008: 190-191). Türkiye'de 1980'li yıllardan sonra neo-liberal politikaların uygulandığı dönemlerde dahi etik dışı yolsuzluk ve diğer ihlallere sıkça rastlanmıştır (Nohutçu, 2004: 401-402). Nitekim Türk kamu yönetiminin en büyük sorunlarından birisi, etik dışı faaliyetlerdir. Bu bağlamda, temel olarak "*etik davranış standartlarının eksikliği, hesap verme mekanizmalarının işlevsizliği ve etik yasal altyapının yetersizliği*" önemli sorunlar olarak ön plana çıkmaktadır. 1980 sonrasında, Türk kamu yönetiminde yukarıda sözü edilen sorunlara çözümler bulmak amacıyla etik mevzuatının bir çatıda toplanması amacı ile 2004 yılında 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik kabul edilmiştir (Yüksel, 2015: 347). Türkiye'de etik değer ve ilkeler ile ilgili olarak başta 1982 Anayasası olmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu önemli yasal düzenlemeler olarak sayılabilmektedir. Nitekim bu durum klasik kamu yönetimi anlayışının doğal bir yansımasıdır ve klasik kamu yönetimi çerçevesinde değerlendirilen kamu yararı, hukuka uygunluk, sadakat-dürüstlük, tarafsızlık, güvenirlik,

sorumluluk, işbirliği gibi ifadeler, yukarıda adı geçen yasal düzenlemelerle gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Ancak yeni kamu yönetimi ile ilişkili olarak 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun, yeni etik anlayışına gönderme yapmaktadır. Bu kanun ile yeni kamu yönetimi kavramlarına hukukilik de kazandırılmaktadır. Bu çerçevede, hesap verebilirlik, saydamlık, açıklık, vatandaş odaklılık, sürekli gelişme, kalite, standart, misyon ve performans kavramları bir yasa içerisinde bütüncül bir biçimde toplanmaktadır (Uluğ, 2013: 168-169). Açıklandığı gibi Türk kamu yönetiminde kamu görevlilerinin çalışmalarını düzenleyen ve onların iş yapma usul ve davranışlarını belirleyen birçok yasal düzenleme bulunmaktadır (Kılavuz, 2003: 241). Ancak kamu yönetimini, sadece teknik, uzmanlığa ve bilgiye dayalı bir anlayış olarak değerlendirmek bir eksikliktir. Artık etik değer ve standartlar da kamu yönetiminin daha vatandaş odaklı, kaliteli, verimli ve etkin çalışmasında çok önemlidir (Nohutçu, 2004: 394). Bu bakımdan Türk kamu yönetiminde 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun, dağınık ve farklı yasal düzenlemelerin içerisinde bulunan etik mevzuatı, değer ve ilkelerini bütüncül bir çerçevede sunarak sözü edilen etik değerlerin kurumsallaşmasını sağlamaktadır.

5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun, Türk kamu yönetiminin yeni kamu yönetimi reformlarına uyum bağlamında etik konusunda vermiş olduğu bir yanıt olarak değerlendirilebilmektedir (Uluğ, 2013: 169). Nitekim çalışmanın daha önceki bölümlerinde de ifade edildiği üzere yeni kamu yönetimi anlayışı klasik kamu yönetiminden bir kopuşu temsil etmekte ve klasik olanın karşıtı olarak gelişmektedir. Bu bağlamda yeni kamu yönetiminde "*gizlilik yerine açıklık, kapalılık yerine hesap verebilirlik, bürokrasi yerine piyasa değerleri*" hakim özellik taşımaktadırlar. Türkiye'de de 1980 tarihinden sonra kamu politikalarının yönü yeni kamu yönetimi odaklı olmuştur. Dolayısıyla Türk kamu yönetimleri için etik kural ve kaideler, yeni kamu yönetiminin işlerlik kazanmasında önemli bir değer olarak kabul edilmiştir. Bu amaçla Türkiye'de etik kural ve kaideler konusundaki talepler ve eksikliklerin giderilmesi konusu, 2004 yılında etik başlıklı bir yasal düzenlemenin kabulü ile zirveye ulaşmıştır.

Bu bağlamda 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanunu'un kuruluş, amaç, görev, başvurma usul ve yöntemlerini düzenleyen ilgili maddeleri ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümleri gözden geçirildiğinde; kurumun Başbakanlık bünyesinde kurulduğu ve Bakanlar Kurulu'nun yürütmesine bırakıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kurum, esas olarak yürütme ile ilişkilendiriliştir. Ancak kurul üyelerinin farklı kamu kurumlarından gelen üyelerden oluştuğu da görülmektedir. Bu ise kurulun müzakere ve tartışma gücünü artırmaktadır. Ayrıca kurum, temel olarak etik dışı kararların ve uygulamaların önlenmesi amacı ile kamu yönetimlerinde ve görevlilerinde açıklığı, hesap verebilirliği ve dürüstlüğü tesis etmeye çalışmaktadır. Bunun için kamu görevlilerinin uymaları gereken etik kod ve standartlar oluşturmaktadırlar ve etik konusunda sempozyum, seminer ve bilgilendirici toplantılar düzenlemektedirler. Bu ise Türk kamu yönetiminde etik kültürünün kurumsallaşması açısından büyük bir kazanımdır. Ayrıca kurulun görev ve faaliyet alanı bazı devlet organ ve kurumları hariç olmak üzere oldukça geniş düzeyde tutulmuştur. Kurula başvurular oldukça basit olarak düzenlenmiş ve başvurular doğru yere yapıldığı ve ön inceleme açısından eksiklik barındırmadığı takdirde hızlı sonuçlanan bir biçimde tasarlanmıştır. Bu sayılan özellikleri ve nitelikleri ile 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu, açık, hesap verebilir, katılımcı, demokratik ve yerinden yönetimci bir yapı ortaya koyarak yeni kamu yönetimi anlayışının önemli bir aracı olarak değerlendirilebilmektedir. Bu kurul, yeni kamu yönetiminin bir söylemden veya bir politika olmasından ziyade, somut olarak işlemesinde ve kabul edilmesinde oldukça önem taşımaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Küreselleşmenin ve neo-liberalizmin hâkim olduğu ve kamu yönetimini dönüşüme uğrattığı 1980'li yıllardan sonra önem kazanan yeni kamu yönetimi anlayışı, geçmiş dönemde etkili olan klasik kamu yönetiminden esneklik, açıklık, hesap verebilirlik, yerinden yönetim ilkesi, demokratiklik, özerklik ve etik kural ve kaidelerin artan önemi çerçevesinde farklılık göstermiştir. Bu dönemde kamu yönetiminin dayandığı en temel konulardan biri etik ve etik konusunun artan önemidir.

1980'li yıllardan sonra Türk kamu yönetimi de dünyada meydana gelen değişim ve trendlerden etkilenmiş, bu süreçte kamu yönetimi esnek, açık, hesap verebilir, piyasa odaklı ve etik değer ve kaidelerle bütünleşmiştir. Nitekim Türkiye'nin en önemli kötü yönetim uygulamalarından biri de yozlaşma ve diğer etik dışı faaliyetlerdir. Dolayısıyla Türk kamu yönetiminde yeni kamu yönetimi odaklı reformlar ve etik konusunun artan önemi arasında bir ilişki de bulunmaktadır. Yeni kamu yönetimi, etik dışı faaliyetlerin önlenmesi için bir anahtar rolü görmektedir. Türkiye, 2004 yılında 5176 sayılı hukuki bir düzenleme ile etik konusunda kurumsallaşma adına önemli bir adım atmıştır. Bu düzenleme ile kurulan Kamu Görevlileri Etik Kurulu, etik mevzuat, ilke ve kurallarının bir çatı altında toplanmasını sağlamıştır. Ayrıca bu etik kurul sayesinde kamu görevlilerinin uymaları gereken etik kural, kod ve standartlar net bir biçim belirlenmiştir. Kamu görevlilerinin bu kod, kural ve standartlara ne derece uyum sağladığı da kurul tarafından düzenli olarak kontrol edilmektedir. Kurul, başbakanlık bünyesinde bakanlar kurulunun yürütmesine bırakılmıştır. Ancak kurulun, üye profili birçok kamu kesiminden üst düzey yetkiliyi bir araya getirmekte ve böylece de bir müzakere ortamı oluşturmaktadır. Bunlara ek olarak kurula erişim, vatandaşların veya diğer grupların doğrudan başvuruları ile gerçekleşmekte ve kurul görev ve kararlarını hızlı bir biçimde yerine getirmektedir. Kurul, etik kod ve standartların oluşturulmasını sağlayarak önce kamu görevlileri arasında ve daha sonrasında da toplumda etik kültürünün kurumsallaşmasında da rol oynamaktadır. Kurul, etik konusunda düzenlemiş olduğu seminerler, konferanslar ve diğer bilgilendirme toplantıları ve etkinlikleri ile de başta Türk kamu yönetiminde ve bundan başka diğer tüm sektörlerde ve toplumda önemli bir yere sahiptir.

Sonuç olarak, Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu, yukarıda sayılan özellikleri ile demokratik katılıma, açıklığa, hesap verebilirliğe, yerinden yönetime ve en önemlisi de etiğe büyük düzeyde katkı sağlamaktadır. Kurul, sağlamış olduğu bu katkılar ile kamu yönetiminde güvene ve siyasal iktidarın meşruiyet düzeyine güç katmaktadır. Tüm bu durumlar sonucunda kurul, yeni kamu yönetimi ile bütünleşmektedir. Belirtilen yönleri, özellikleri ve nitelikleri ile kurul, yeni kamu yönetiminin somut düzeyde önemli bir uygulama ayağını oluşturmakta ve yeni kamu yönetimi anlayışını söylem düzeyinden uygulamaya aktaran bir araç vazifesi görmektedir. Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Türk kamu yönetiminin yeni kamu yönetimi odaklı olarak dönüşmesinde devlete bağlı ve resmi bir kurul olarak etik mevzuat ve ilkelerinin kamu görevlileri ve toplumda yayılarak, genişlemesinde büyük düzeyde etkilidir. Dolayısıyla Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu, genel olarak dünyada ve özel olarak Türk kamu yönetiminde kamu yönetiminin değişen çehresine yanıt olarak etik alanından verilen yanıt olarak değerlendirilebilmektedir.

Türkiye'de Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun bahsedilen yön, nitelik ve özellikleri sayesinde kamu yönetimi sisteminde ve daha geniş olarak toplumsal sistemde etik anlayış, kural ve ilkelerini daha etkin bir biçimde genişletmesi ve bu çerçevede kurulun kurumsallaşması her şeyden önce siyasal iktidarın ve toplumun kurula vereceği desteğe ve güvene bağlıdır. Siyasal iktidar, yeni kamu yönetimi odaklı işleyen kurula gereken güveni ve desteği verirse kurulun resmi alandaki işlevi de artarak etkinlik düzeyi yükselecektir.

Bundan sonra bu konuda araştırma yapacak olan araştırmalara, kurulun Türkiye'de kurulmuş olduğu 2004 yılından bu yana ne yönde kararlar verdiği, kaç şikayet dosyasını incelediği ve bu incelediği şikayet dosyalarının sonuçları, şikayetlerin ve sonuçların ne kadarının yeni kamu yönetimi ile ilgili olduğu konusunda istatistiki bilgiler içeren bir etkinlik analizinin yapılması önerilmektedir. Bu analizler sayesinde kurulun kuruluş amaç ve hedeflerine ne kadar ulaştığı ve varsa eksik yönlerinin neler olduğu saptanabilecektir. Diğer yandan, yapılacak bu yöndeki araştırmalar kurulun etkinlik düzeyini artırdığı gibi dolaylı yollardan etik konusunun Türk kamu yönetiminde gelişmesine yardımcı da olacaktır.

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL, Muhittin (2011), **Ekonomik, Kültürel ve Politik Küreselleşme ve Sonuçları**, Nobel Yayım Dağıtım, Ankara.

ADIGÜZEL, Muhittin (2013), **Ekonomik Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri**, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 35, Mart-Nisan, ss.1-20.

AKSOY, A. Şinasi (1998), **Yeni Sağ, Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim: Eleştirel Bir Yaklaşım**, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt: 7, Sayı: 1, ss.3-13.

AR, Kamil Necdet (2007), **Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Ücretlerin Gelişimi**, Ankara, http://www.kamu-is.org.tr/pdf/kamil_necdet_ar.pdf, (03.10.2014).

ARAP, İbrahim ve Levent YILMAZ (2015), **Yeni Kamu Yönetimi Anlayışının "Yeni" Kurumu: Kamu Görevlileri Etik Kurulu**, http://www.deu.edu.tr/userweb/levent.yilmaz/dosyalar/etikkurul.pdf, (10.04.2015).

ARSLAN, Nagehan Talat (2010), **Klasik-Neo Klasik Dönüşüm Süreci: "Yeni Kamu Yönetimi"**, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 2, ss.21-38.

ATEŞ, Davut (2006), **Küreselleşme: Ne Kadar Tek Boyutlu?**, Doğuş Üniversitesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, ss.25-38.

ATMACA, Kemal (2010), **İnsan Kaynakları Yönetimi ve Etik**, Sayıştay Dergisi, Ocak-Mart, Sayı: 76, ss.63-76.

BAKAN, Selahaddin ve Gökhan TUNCEL (2012), **Küreselleşmenin Ulus Devlet Üzerindeki Etkisi**, Birey ve Toplum, Cilt: 2, Sayı: 3, ss.51-65.

BAUMANN, Zygmunt (2012), **Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları**, çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

BAYAR, Fırat (2015), **Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye**, Uluslararası Ekonomik Sorunlar, http://www.mfa.gov.tr/data/Kutuphane/yayinlar/EkonomikSorunlarDergisi/sayi32/firatbayar.pdf, (23.02.2015).

BAYRAKTAR, Cahide (2012), **Keynes ve Refah Devleti**, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 2, ss.247-261.

BERKMAN, Ümit (1983), **Azgelişmiş Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Rüşvet**, TODAİE, Ankara.

BİLGİN, Mehmet Hüseyin (2015), **Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Tartışmaları**, Perşembe Konferansları,

http://www.rekabet.gov.tr/File/?path=ROOT%2F1%2FDocuments%2FPer%25c5%259fembe%2BKonferans%25c4%25b1%2BYay%25c4%25b1n%2Fperskonfyyn4.pdf, (03.01.2015).

CEVİZCİ, Ahmet (2008), **Etiğe Giriş**, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.

COŞKUN ÇIBLAK, Nilgün ve Harika ZÖHRE (2014), **Küreselleşme ve Tüketim Kültürünün Yaygınlaşması Bağlamında Türkiye'de Cadılar Bayramı**, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/3 Winter 2014, pp.497-506, ISBN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8020, ANKARA-TURKEY.

ÇAPAR, Selim (2015), **1980 Sonrası Türk Kamu Yönetiminin Değişim ve Dönüşümü,** http://www.arem.gov.tr/Arem/defaultarem.aspx?icerik=135, (06.02.2015).

ÇEVİKBAŞ, Rafet (2012), **Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı ve Türkiye Uygulamaları**, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, ss.9-32.

ÇIMRIN, Füsun KÖKALAN, **Küreselleşme, Neo-Liberalizm ve Refah Devleti İlişkisi Üzerine**, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 23, ss.195-203.

DEMİREL, Demokaan (2007), **Küreselleşme, Etkin Devlet ve Türkiye**, Türk İdare Dergisi, Sayı: 456, ss.107-129.

DOĞAN, Kadir Caner ve Nihat YILMAZ (2013), **Küresel Sermayeye Dayalı Yeni Ekonomik Düzende Ulus-Devlet'in Egemenlik Krizi**, Global Journal of Economics and Business Studies-Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi (GJEBS), Yıl: 2, Sayı: 3, ss.12-19.

DURANLAR, Selçuk (2007), Küreselleşme Sürecinde Yeni Ekonomi, Oğuz Kaymakçı (ed.), **Küreselleşme Üzerine Notlar (ss.123-135)**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

DURSUNOĞLU, Abdülkadir (2010), **Küreselleşme: Pratiksel ve Teoriksel Yaklaşım**, Çizgi Kitabevi, Konya.

GIDDENS, Anthony (2014), **Modernliğin Sonuçları**, Çev. Ersin Kuşdil, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

HARVEY, David (2007), Zaman-Mekân Sıkışması ve Post-Modern Durum, (çev. Nasuh Uslu), Kudret Bülbül (ed.), **Küreselleşme, Kültür ve Medeniyet: Yerel Kimliklerden Küresel Stratejilere (ss.91-123),** Orient Yayınları, Ankara.

HOBSBAWM, Eric (2011), **Kısa 20. Yüzyıl: 1914-1991 Aşırılıklar Çağı**, çev. Yavuz Alogan, Everest Yayınları, İstanbul.

HOMBURG, Vincent, Christopher POLLITT and Sandra van THIEL (2007), Introduction, Christopher Pollitt, Sandra van Thiel and Vincent Homburg (eds.), **New Public Management in Europe: Adaptation and Alternatives (pp.1-9)**, Palgrave Macmillan, New York.

HOOD, Christopher (1995), **The "New Public Management" in the 1980s: Variations on a Theme**, Accounting, Organizations and Society, Vol. 20, No. U3, pp. 93-109.

HUGHES, Owen E. (2014), **Kamu İşletmeciliği & Yönetimi**, çev. Buğra Kalkan, Bahadır Akın ve Şeyma Akın, Bigbang Yayınları, Ankara.

İŞGÜDEN, Burcu ve Adem ÇABUK (2015), **Meslek Etiği ve Meslek Etiğinin Meslek Yaşamı Üzerindeki Etkileri**, http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c9s16/makale/c9s16m4.pdf, (16.03.2015).

İZMİRLİ, Resul, Ramazan GÖKBUNAR ve Buğra ÖZER (2014), **Dönüşümcü Bir Lider Olarak Turgut Özal**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 42, ss.245-256.

KALAĞAN, Gökhan (2010), **Cumhuriyet Dönemi Türk Kamu Bürokrasisi'nde Yeniden Yapılanma ve Yönetsel Reform Çalışmaları**, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1, ss.65-84.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete: 13/04/2005, No: 25785.

KARAKAYA, Yunus Emre ve Mikail TEL (2014), **Küreselleşme Çağı ve Yükseköğretimde Spor Bilimleri Üzerine**, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 9/11 Fall 2014, pp.321-331, ISBN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8020, ANKARA-TURKEY.

KAYA, Mehmet (2009), **Küreselleşme Yaklaşımları**, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 13, ss.1-16.

KAYMAKÇI, Oğuz (2007), Kavramsal, Kuramsal ve Tarihsel Açıdan Küreselleşmeye Giriş, Oğuz Kaymakçı (ed.), **Küreselleşme Üzerine Notlar (ss.3-47)**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

KERR, Gordon (2011), **Charlemagne'den Lizbon Antlaşması'na Avrupa'nın Kısa Tarihi**, çev. Cumhur Atay, Kalkedon Yayıncılık, İstanbul.

KILAVUZ, Raci (2003), **Kamu Yönetiminde Etik ve Bir Sorun Alanı Olarak Yozlaşma**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

KIRIŞIK, Fatih (2013), **Kamu Yönetiminde Küresel Değişimler ve Yeni Sorun Alanları**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 38, ss.285-295.

KOÇBERBER, Seyit (2008), **Dünyada ve Türkiye'de Denetim Etiği**, Sayıştay Dergisi, Sayı: 68, Ocak-Mart, ss.65-89.

KOLTHOFF, Emile, Leo HUBERTS and Hans van Den HEUVEL (2007), **The Ethics of New Public Management: Is Integrity at Stake?**, PAQ Winter, pp.399-439, http://faculty.cbpp.uaa.alaska.edu/afgjp/PADM601%20Fall%202007/Ethics%20of%20New%20Public%20Management.pdf, (18.02.2015).

KORKMAZ, Esfender (2015), **Siyasette Küreselleşme**, http://www.yenicaggazetesi.com.tr/siyasette-kuresellesme-27333yy.htm, (25.03.2015).

KORKMAZ, Murat, Gökşen ARAS, Ali Serdar YÜCEL ve Pınar BACAKSIZ (2013), **Küreselleşme Sürecinde Üniversitelerin İş ve Sanayi Sektörüyle Olan İlişkileri ile Öğrencilerine Sağladığı Avantajların Uygulamalı Örneği**, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/8 Summer 2013, pp. 847-858, ISBN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8020ANKARA-TURKEY.

KÖSE, H. Ömer (2003), **Küreselleşme Sürecinde Devletin Yapısal ve İşlevsel Dönüşümü**, Sayıştay Dergisi, Sayı: 49, ss.3-46.

LANE, Jan-Erik (2000), **New Public Management**, Routledge, London.

MAHİROĞULLARI, Adnan (2015), **Küreselleşmenin Kültürel Değerler Üzerine Etkisi**, http://www.journals.istanbul.edu.tr/iusskd/article/download/1023000290/1023000274, (19.02.2015).

MAHMUTOĞLU, Abdülkadir (2009), **Etik ve Ahlak: Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler**, Türk İdare Dergisi, Sayı: 463-464, ss.225-249.

MCDOUGLE, Lindsey Marie (2015), **Understanding and Maintaining Ethical Values in the Public Sector through an Integrated Approach to Leadership**, http://www.ipa.udel.edu/3tad/papers/workshop6/McDougle.pdf, (04.05.2015).

NOHUTÇU, Ahmet (2004), Etik ve Kamu Yönetimi, Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür (eds.), **Çağdaş Kamu Yönetimi-II (ss.389-411)**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

NORTHRUP, David (2015), **Globazlization in Historical Perspective**, World System History, http://www.eolss.net/sample-chapters/c04/e6-94-16.pdf, (19.04.2015).

ORMOND, Derry and Elke LÖFFLER (2015), **New Public Management: What to Take and What to Leave**, https://bvc.cgu.gov.br/bitstream/123456789/3081/1/new_public_management_what.pdf, (07.03.2015).

ÖRSELLİ, Erhan (2015), **Küreselleşme ve Kamu Yönetiminde Etik Değerler**, http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/13%282%29.PDF, (27.04.2015).

ÖZALP, Ahmet, (2008), **Diyalektik Düzlemde Refah Devleti İle Yeni Sağ İlişkisi**, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 23, ss.106-119.

ÖZASLAN KIZILBOĞA, Rüveyda ve Orhan Veli ALICI (2015), **Türkiye'de Yerel Yönetim Bakanlığı Deneyimi ve Günümüzdeki Gerekliliğinin Sorgulanması**, Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/1 Winter 2015, pp.351-366, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7627, ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY.

ÖZDEMİR, Murat (2008), **Kamu Yönetiminde Etik**, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 7, ss.179-195.

ÖZDEMİR, Süleyman (2007), **Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti**, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 2007-57, İstanbul.

ÖZER, M. Akif (2005), **Yeni Kamu Yönetimi**, Platin Yayınları, Ankara.

ÖZER, M. Akif (2013), Yeni Kamu Yönetimi, Eyüp Günay Isbir (ed.), **Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar (ss.2-28)**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

SAPANCALI, Faruk (2001), **Yeni Dünya Düzeni ve Küresel Yoksulluk**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 3, Sayı:2, ss.115-140.

ŞAYLAN, Gencay (2003), **Değişim, Küreselleşme ve Devletin Yeni İşlevi**, İmge Kitabevi, Ankara.

ŞAYLAN, Gencay (2008), **Temsili Liberal Demokrasinin Önlenemez Krizi**, İmge Kitabevi, Ankara.

TALAS, Mustafa ve Yaşar KAYA (2007), **Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları**, Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR), Sayı: XXII-Güz, ss.149-162.

UÇAR, Mehmet ve Abdullah KARAKAYA (2014), **Yönetsel Reformlar Perspektifinden Türkiye'de Yönetimin Gelişimi Üzerine Bir İnceleme**, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, ss.152-169.

ULUĞ, Feyzi (2013), Kamu Etiği, Eyüp Günay Isbir (ed.), **Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar (ss.150-182)**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

USTA, Aydın (2011), **Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlâk**, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 1 Sayı: 02, ss.39-50.

UZUN, Yaşar (2011), **Kamu İdarelerinde Etik Yönetim**, Sayıştay Dergisi, Ocak-Mart, Sayı: 80, ss. 33-56.

WALLERSTEIN, Immanuel (2005), Giriş: Bilimsel Anlayış ve Gerçeklik, (çev. M. Kürşad Atalar), Immanuel Wallerstein (ed.), **Modern Küresel Sistem (ss.7-9)**, Pınar Yayınları, İstanbul.

WUNDERLICH, Jens-Uwe and Meera WARRIER (2007), **A Dictionary of Globalization**, Routledge, London.

YATKIN, Ahmet (2015), **Kamuda Etik Yönetim**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

YILMAZ, Kürşad ve M. Barış HORZUM (2005), **Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite**, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 10, ss.103- 121.

YILMAZ, Nihat ve Kadir Caner DOĞAN (2013), **Max Weber'de Etik-Siyaset İlişkisi**, Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/6 Spring 2013, pp. 881-893, ISBN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8020, ANKARA-TURKEY.

YÜKSEL, Cüneyt (2015), **Türk Kamu Yönetiminde Etik Mevzuatı Değerlendirmesi ve Çözüm Önerileri**, http://www.etikturkiye.com/etik/kam1/2CuneytYuksel.pdf, (13.03.2015).

5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazete: 8/6/2004, Sayı: 25486.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

DOĞAN, K.C., (2015). "Yeni Kamu Yönetimi ve Etik Anlayışının Türk Kamu Yönetiminde Kurumsallaşması: Kamu Görevlileri Etik Kurulu Örneği / The Institutionalization Of New Public Management And Ethics In The Turkish Public Administration: The Case Of Council Of Ethics For Public Service", TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/10 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8321, p. 381-402.